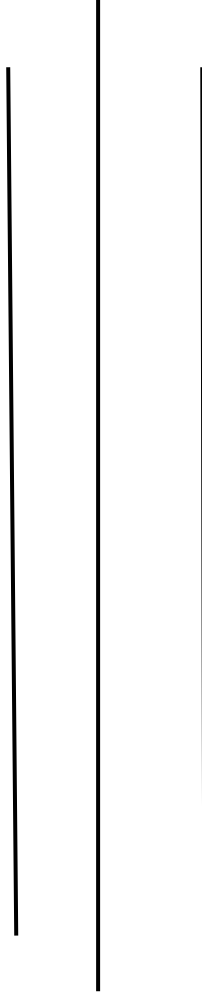


शितलहर आकस्मिक योजना, २०७६ बर्दिया



जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, बर्दिया

(मिति २०७६ मंसिर ८ गते स्वीकृत)



नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
गुलरिया, बर्दिया

०८४-४२०१३३
०८४-४२०१३२
०८४-४२००९५
०८४-४२०२७६
०८४-४२०२४४ कयाकम
Website: www.daobardia.gov.np
E-mail: info@daobardia.gov.np

मिति: २०७६/०८/०८

पत्र संख्या ०७६/०७७

चलानी नं. :

दुई-शब्द

प्राकृतिक तथा मानव सृजित विपद्का कारण राज्यले वर्षेनी धेरै ठुलो क्षति व्यहोनु परिरहेको छ। यस्ता विपद्को प्रभावबाट बर्दिया जिल्ला पनि अछुतो छैन। बर्दिया जिल्ला बाढी डुवानबाट बढि प्रभावित रहेको छ। यस जिल्लामा जाडो मौसममा चिसो तथा शितलहरको जोखिम पनि रहेको छ। यस्ता विपत्तिहरुलाई रोक्न सकिदैन तर सम्भावित जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न सकिन्छ राम्रो पूर्व तैयारी गरेमा क्षतिको जोखिम घटाउन सकिन्छ। दिनानुदिन बढ्दै गएको जनसङ्ख्या बृद्धि गरिव र धनी विचको बढ्दो खाडल, वसाइसराइले व्यवस्थित बस्ती विकासमा चुनौति खडा गरेको छ। साथै जलवायु परिवर्तनबाट पृथ्वीको उष्णतामा भएको बढोत्तरी मानव जातीबाट प्रकृतिमाथि बढ्दो दोहन, प्रदुषण जस्ता विषयले वातावरणीय सन्तुलनलाई नै खलवल्याउन उद्यत भएको देखिन्छ। यसबाट जोखिमको मात्रा झन झन बढ्दो स्थिति छ।

यस बर्दिया जिल्लाको मुख्य विपद्को रूपमा बाढी नदीकटान, आगलागी, जंगली जनावरको आक्रमण, हावाहुरी, खडेरी साथै शितलहर समेत रहेको छ। वर्षातको समयमा नदि कटान डुवान तथा बाढी गर्मी याममा आगलागी, हिउँदको समयमा शितलहर र १२ महिना जसो जंगली जनावरको आक्रमण हुने गरेको छ। यस जिल्लामा विपद्का घटनाहरुको प्रतिकार्य तथा त्यसको पुर्बतयारीका हिसावले विगतदेखिनै निकै सकारात्मक पहल भएको छ। जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सक्रियता तथा सरोकारवालाको सुझाव सहित शितलहर आकस्मिक योजनालाई स्थानीय तहको पुर्नसंरचना अनुरूप पहिलो पटक अद्यावधिक गर्ने कार्य गरिएको छ।

विपद् व्यवस्थापनका लागि जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्रबाट शितलहर आकस्मिक योजना तयार भै जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्वीकृत गरिएको छ। चिसो मौसम सुरु हुने लागेको अवस्थामा प्रस्तुत योजना स्वीकृतिले जोखिम न्यूनिकरणका लागि आवश्यक पूर्व तैयारी तथा प्रबन्ध मिलाउन सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरेको छ। यस योजनामा सबै सुरक्षा निकाय, स्थानीयतह, विषयगत कार्यालय तथा विभिन्न संघसंस्थाको भूमिका र जिम्मेवारी तोकिएकोले समन्वयात्मक रूपमा आआफ्नो जिम्मेवारी पुरा गरेको खण्डमा शितलहरको प्रभावलाई न्यून गर्न सकिने विश्वास लिएको छ। यस योजना अनुरूप आआफ्नो जिम्मेवारी पुरा गर्न सम्बद्ध सबैमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु।

अन्त्यमा, यस योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको अपेक्षा गर्दै यस योजना तर्जुमा गर्ने जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र बर्दिया लगायत सरोकारवाला सबैलाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु। धन्यवाद।

प्रेमलाल लामिछाने

प्रमुख जिल्ला अधिकारी एवम्

अध्यक्ष

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,

बर्दिया

बिषय-सूची

१ पृष्ठभुमी.....	- ३ -
१.२ साधारण उद्देश्य:.....	- ४ -
२ प्रस्तावना.....	- ४ -
२.१ वर्दिया जिल्लाको नक्सा.....	- ४ -
३ जिल्लामा शीतलहरका घटनाहरु.....	- ५ -
४. कार्य सञ्चालनको सन्दर्भ:.....	- ५ -
४.१ शीतलहरवाट प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रहरु:.....	- ५ -
४२. पहुच:.....	- ५ -
५.बिपद् परिदृश्य तथा योजना अवधारणाहरु:.....	- ६ -
६. समन्वय तथा जिम्मेवारी:.....	- ६ -
७. पूर्वतयारी प्राथमिकता:.....	- ७ -
८. न्युनतम तापक्रमको इतिहास.....	- ७ -
९. जन शक्ति परिचालन हुने क्षमता.....	- ८ -
१० जिल्लामा रहेको राहत सामाग्री विवरण.....	- ८ -
११.निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी.....	- ९ -
१२प्रतिकार्य विवरण.....	- १० -
१३ .विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य विवरण:.....	- ११ -
१४ .शीतलहरवाट जोखिम न्यूनिकरण गर्ने सुचना मुलक सन्देशहरु:.....	- १२ -

शीतलहर आकस्मिक योजना, २०७६

१. पृष्ठभूमी

नेपाल निरन्तर दोहोरिरहने बहु-प्रकोपका घटनाहरूबाट उत्पन्न विपद्को अत्यधिक जोखिममा रहेको मुलुक हो । नेपालमा प्रत्येक वर्ष बाढी, पहिरो, चट्याङ्ग, आगलागी, सडक दुर्घटना तथा महामारी जस्ता प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक प्रकोपहरूले गर्दा जनधनको ठूलो क्षति तथा नोक्सानी हुने गरेको छ । मुलुक विषम भू-बनावट, कमजोर भौगर्भिक अवस्था, मौसमी विषमता तथा जलवायु परिवर्तनका कारण भूकम्प, बाढी, पहिरो तथा भू-स्खलन, डुबान, चट्याङ, खडेरी, हिमपात, असिना, हिमपहिरो, हिमताल विष्फोटन, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, हुरी बतास, शीतलहर, तातो हावाको लहर, वन डढेलो लगायतका प्राकृतिक प्रकोपहरूबाट प्रभावित छ । त्यसै गरी नेपाल सडक दुर्घटना, महामारी, अनिकाल, कीट वा सूक्ष्म जीवाणु आतंक, पशु तथा चराचुरुङ्गीमा हुने फलु, प्यान्डामिक फलु जस्ता विश्वव्यापीकरण हुनसक्ने महामारी, सर्पदंश, जनावर आतंक, खानी, हवाई, जल वा औद्योगिक दुर्घटना, आगलागी, विषाक्त ग्याँस, रसायन वा विकीरण चुहावट, ग्याँस विष्फोटन, विषाक्त खाद्य सेवन, वातावरणीय प्रदूषण, वन विनास वा भौतिक संरचनाको क्षति तथा प्रकोप उद्धार कार्यमा हुने दुर्घटना लगायतका गैरप्राकृतिक प्रकोपबाट प्रभावित छ ।

नेपालको तराई भू-भागमा जाडोको अत्याधिक नकारात्मक असर पर्दछ । जाडो तथा शितलहरले प्रत्येक वर्ष हजारौं मानिसहरूलाई प्रभावित गर्दछ । धुलोको कणहरू सहित जाडोको तरंगले हावालाई चिसो पर्दछ । हाम्रो पछिल्लो अनुभवका अनुसार विशेष गरि जाडो पुष महिना देखि मध्य माघ महिना सम्म हुनेगरेको पाइन्छ । जमिन सतहबाट २०० देखि ४०० मिटरसम्म दुसी तथा तुवालोले ढाक्दछ सो कारण विहानमा कम दृष्यता रहन्छ र तापक्रम न्यून हुँदै जान्छ । तापक्रम १० देखि १५ डिग्री सेल्सियससम्म कम हुँदै जादा धेरै जस्तो मानिसहरू हाइपोथर्मियाका कारण मृत्यु वरण गर्न पुग्दछन् । (Source: Meteorological Forecasting Division)

जाडोयामको समयमा खास गरी तराईका जिल्लाहरूमा चिसो तथा शितलहरबाट मानिसहरूको असावधानीका कारणबाट हरेक वर्ष स्वास प्रस्वास, रुघाखोकी, निमोनियाजस्ता स्वास्थ्य सम्बन्धि समस्याबाट धेरै मानिसहरू विरामी पर्ने र केही व्यक्तिको मृत्यु समेत हुने गरेको छ । पशुपन्छी, अन्नबाली समेत प्रतिकुल प्रभाव परी धेरै मात्रामा नोक्सान हुने गरेको छ । यस वर्ष पनि जाडोयामको समय भइसकेको छ । बर्दिया जिल्लामा विगत वर्षमा जस्तै मौसमको प्रतिकुलता र वातावरणमा आउने परिवर्तनबाट शितलहर सुरु भैसकेको अवस्था छ । यस बाट विशेष गरी बाल बालीका, जेष्ठनागरीक, सुत्केरी, गर्भवती, २०७१/२०७४ सालको बाढी बाट प्रभावित भइ हालसम्म पनि पूर्णस्थापना हुन नसेका परिवारहरूलाई प्रत्यक्ष प्रभाव पर्न सक्ने हुँदा उक्त जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न, आवश्यक श्रोत साधनको पूर्व प्रवन्ध गर्न, सचेतना अभिवृद्धि गर्न, शीतलहर प्रभावित परिवारलाई पुऱ्याउने उद्धार तथा राहतको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउनका लागि यो आकस्मिक कार्ययोजना जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले निर्माण गरेको छ ।

सरोकारवाला निकाय, स्थानीय तह, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, डिभिजन वन कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा मानवीय सहयोगी संघ सस्थाहरू तथा विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी संघ सस्थाहरूलाई समेतको सहभागितामा सहयोगको व्यवस्था मिलाउने ।

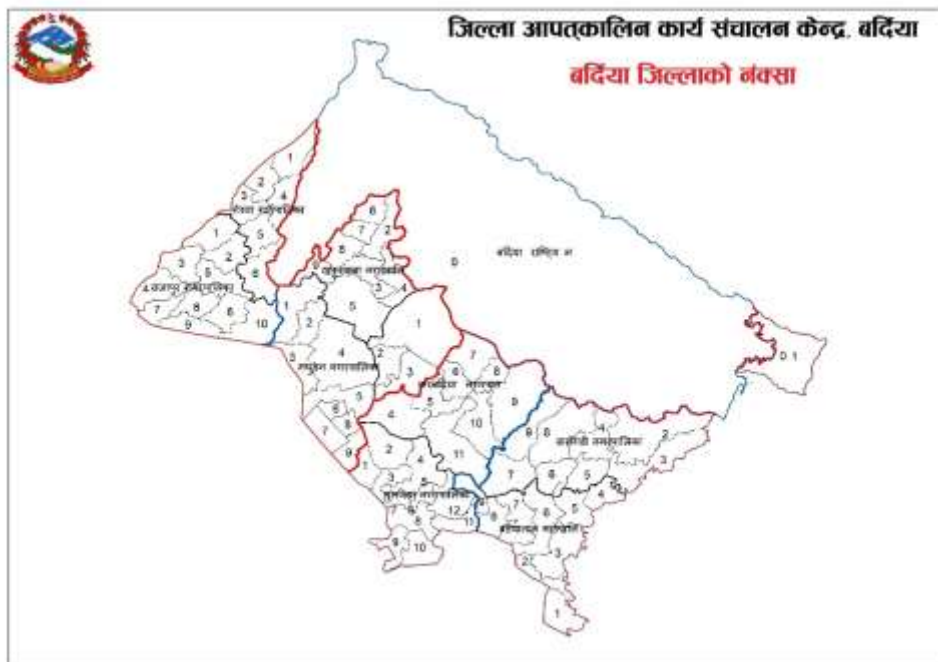
१.२ साधारण उद्देश्यः

- क। शीतलहरबाट हुन सक्ने क्षतिलाई न्यूनिकारण गरी सिमित श्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट गरिने प्रतिकार्य शीघ्र, उपयुक्त र प्रभावकारी बनाउने ।
- ख। विपद्को समयमा प्रभावकारी ढङ्गले प्रतिकार्यमा सहभागी हुने पद्धती, संरचनाहरू बनाउने तथा उपयुक्त तयारी गर्ने ।
- ग। श्रोत तथा क्षमतामा कमी तथा संरचनाहरूमा क्षति हुँदा पनि प्रभावकारी प्रतिकार्यमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय तथा सबै मिलि विपद् प्रतिकार्यमा सम्लग्न हुने ।
- घ। आपत्कालीन प्रतिकार्यका लागि प्रभावकारी प्रवेश, परिचालन, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय तहमा गठित स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति लगायत सबै तहका संरचनाहरूको प्रयोग सुनिश्चित गर्नका लागि प्रकृयाहरू स्थापित गरिने ।

२. प्रस्तावना

यस दस्तावेजले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति वर्दिया र स्थानिय तहले ठूलो विपद्को समयमा पुरा गर्नुपर्ने कार्यहरूको व्यावहारिक चित्र प्रदान गर्ने प्रयास गरेको छ । यो एउटा साधारण योजना हो, जुन शीतलहरको समयमा प्रयोग गर्न सकिन्छ । तथापी निश्चित अवस्थालाई मध्यनजर गरी तयार गरिएको छ । यस योजनामा प्रतिकार्य योजना पूरा गर्नका लागि अपनाइने चरणहरूको विस्तृत रूपमा ब्याख्या गरिएको छ ।

२.१ वर्दिया जिल्लाको नक्सा



३. जिल्लामा शीतलहरका घटनाहरू

तराईका जिल्लाहरूमा हिउँदको महिना खासगरी मंसिर देखि माघ सम्म बाक्लो हुस्सु लाग्ने र अत्यधिक चिसो हुने गर्दछ । चिसोबाट केटाकेटी र बृद्धबृद्धा, गरीब परिवार शीतलहरको उच्च जोखिममा रहेका छन् । बर्दिया जिल्लामा विगत लामो समय देखि जाडो याममा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय तह, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा अन्य गैरसरकारी सस्थाहरूले वढि प्रभावित क्षेत्र तथा चोक चोकमा आगोवाल्नका लागि दाउरा सहयोग गर्दै आएको छ । जिल्लामा २०७० साल देखि जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूलाई न्यानो कपडा तथा कम्मल दिने गरेको छ । यस वर्ष पनि ६३४० घर परिवार यस जाडोबाट प्रभावित हुनसक्ने आकलन गरिएको छ ।

४. कार्य सञ्चालनको सन्दर्भः

४.१. शीतलहरबाट प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रहरूः

गुलरिया नगरपालिका, बारबर्दिया नगरपालिका बासंगडी नगरपालिका, राजापुर नगरपालिका, बढैयाताल गाउँपालिका, मधुवन नगरपालिका, ठाकुरबाबा नगरपालिका तथा गेरुवा गाउँपालिका क्रमस बढी प्रभावित देखि न्यून प्रभावित क्षेत्र अनुसार राखिएको छ । प्रस्तुत तथ्याङ्क विशेष गरी बालबालिका, जेष्ठ नागरीक, सुत्केरी, गर्भवती, तथा २०७१ तथा २०७४ सालको वाढीवाट पुर्णप्रभावित परिवार भई घरवारविहीनको तथ्याङ्कको आधारमा रहेको छ ।

सिनं	प्रभावित हुन सक्ने			सम्भावित प्रभाव स्तर
	स्थान	परिवार संख्या	सदस्य संख्या	
१	गुलरिया नपा	९६७	५३२१	१
२	राजापुर नपा	८३०	४५६३	४
३	मधुवन नपा	७४४	४०९०	६
४	ठाकुरबाबा नपा	६६६	३६६३	७
५	बारबर्दिया नपा	९५३	५२४४	२
६	बासंगडी नपा	८६३	४७४८	३
७	बढैयाताल गापा	८१४	४४७९	५
८	गेरुवा गापा	५०३	२७६९	८
जम्मा		६३४०	३४८७७	

४.२ पहुचः

बर्दिया जिल्लामा विगतका दिनका अनुभवहरूलाई केलाउदा शीतलहरको समयमा एक ठाउँ देखि अर्को ठाँउसम्म जादा निकै कठिन हुने गरेको पाइएको छ ।

क। शीतलहरको समयमा जिल्लाका सबै जसो स्थानहरूमा बाक्लो हुस्सु तथा शीतलहरका कारण भिजिविलिटि

कमि भई सडक दुर्घटना हुने यातायातको साधान प्रयोग गर्दा त्रासको महसुस हुने गरेको छ ।

ख। अत्याधिक चिसोको कारण घर देखि बाहिर निस्कन नसक्ने अवस्था देखिएको छ ।

५. विपद् परिदृश्य तथा योजना अवधारणाहरूः

विभिन्न प्रकारका प्रकोपबाट उत्पन्न हुने विपद्बाट प्रभावित जिल्लाको सूचीमा बर्दिया पनि रहेको छ। जिल्लामा हरेक वर्ष बाढी, आगलागी, शिललहर, हावाहुरी, जनावरको आक्रमण र सडक दुर्घटनाजन्य विपद्का कारण जनधनको क्षति हुने गरेको छ। जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ मा प्रयोग स्तरीकरण गर्दा ७ स्थानमा रहेको शीतलहर तथा नियमित भइरहने विपद्को समयमा मानवीय सहायतालाई प्रभावकारी रूपमा अघि बढाउन आवश्यक छ। त्यसैले जिल्लामा विपद्को सामना गर्ने क्षमता अभिवृद्धिका विभिन्न कार्यक्रम र योजनामध्ये आपत्कालीन समयमा मानव जीवनको रक्षा र महत्वपूर्ण सम्पत्तिको संरक्षण गर्ने उद्देश्यका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बर्दियाले (Cold Wave Contingency Plan) तयार गरी जिल्लाका महत्वपूर्ण दस्तावेजको रूपमा स्वामित्व ग्रहण गरेको छ।

विपद्को समयमा विपद् प्रभावितको जीवन र बहुमूल्य सम्पत्तिको संरक्षण तथा सुरक्षा गरी मानिस माथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न बर्दिया जिल्लाको साधन स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त तरिकाले मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई संस्थागत रूपमा प्रबद्धन गर्नु यस योजनाको मूल उद्देश्य रहेको छ।

६. समन्वय तथा जिम्मेवारीः

- क। जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा उल्लेख भएवमोजिमका क्षेत्रगत क्षेत्रमा सम्वन्धित सबैले कार्ययोजना तयार पारी शितलहरको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा तयार रहने।
- ख। शीतलहर प्रभावितहरूलाई विना भेदभाव राहत उपलब्ध गराउने र सो क्रममा विशेषगरी बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता, सुत्केरी तथा गर्भवती महिलालाई प्राथमिकता दिने
- ग। शीतलहरको प्रभावबाट सुरक्षित राख्ने उपायहरूको सम्वन्धिमा स्थानिय विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धि कार्य गर्ने सबै सरकारी तथा गैरसरकारी संघ सस्थाहरू समेतलाई जोखिम न्यूनीकरण गर्नको लागि अनुरोध गर्ने।
- घ। विपद्को समयमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह, दातृ निकाय, सबै क्षेत्र, सहयोगी संस्था तथा नागरिक समाज विच समन्वय कायम गर्ने
- ङ। नियमित रूपमा अनुगमन गरी सबै विषयगत क्षेत्रहरूलाई परिचालन गर्ने र पृष्ठपोषण दिने
- च। शीतलहरबाट बढी प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्र, गाउँ, टोल, परिवारहरूको पहिचान गरी राहत तथा उद्धारको लागि अगुवा सहयोगी संस्था (DLSA) को समन्वयमा सबै सरोकारवाला निकायहरूलाई दाउरा, कम्बल, न्यानो कपडा जस्ता सामग्रीहरूको पूर्व प्रवन्ध गरी तयारी अवस्थामा राख्ने र राख्न लगाउने।
- छ। जाडोयाममा हुन सक्ने स्वास्थ्य सम्वन्धि समस्यालाई न्यूनीकरण गर्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने। स्वास्थ्यकर्मी तथा औषधीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने व्यवस्था मिलाउने।
- ज। शीतलहरबाट सुरक्षित रहनका लागि तपसिल बमोजिमका सचेतनात्मक सन्देशमूलक सूचना एवम् जानकारी स्थानिय संचार माध्यम मार्फत स्थानीय भाषामा समेत उक्त सन्देशमूलक सामाग्रीहरू प्रशारण गर्न स्थानीय संचार माध्यम तथा स्थानिय गैरसरकारी निकायबाट प्रचार प्रसार गर्ने व्यवस्था मिलाउने।

७. पूर्वतयारी प्राथमिकता:

- क। विपद्संग सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय बैठक गर्ने
- ख। जिल्ला भित्रका सबै स्थानीय तहका विपद् व्यवस्थापन समितिहरूले जनचेतनामुलक कार्य गर्ने ।
- ग। जिल्ला भित्रका सबै स्थानीय तहका विपद् व्यवस्थापन समितिहरूमा शीतलहर पूर्वतयारी कार्यशाला संचालन गर्ने
- घ। विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने
- ङ। स्थानीय तहका संकटासन्न क्षेत्रको नक्साकन गर्ने ।
- च। विषयगत समितिहरूको नियमित बैठक गर्ने
- छ। जिल्लामा थप ५ हजार न्यानो कपडा सेट व्यवस्थापनका लागि सरोकारवाला निकायमा पहल गर्ने
- ज। सबै स्थानीय तह तथा सरोकारवाला निकाय संग समन्वय गरी आवश्यक पर्ने दाउरा पहिले नै जोहो गरी राख्ने ।
- झ। स्थानीय एफ.एम. हरुवाट जनचेतनामुलक सामाग्रीहरू प्रसारण गर्ने ।

द. न्यूनतम तापक्रमको इतिहास

क) बर्दिया जिल्ला रानिजवरा मौसममापन केन्द्रका अनुसार हालसम्म न्यूनतम तापक्रम भएका वर्षहरू

क्रस	वर्ष	तापक्रम
१	१९८०	२.६० से
२	१९८०	३.९० से
३	२०११	३.५० से
४	२०११	९.२० से
६	२०१२	१५.५० से
७	२०१२	११.६० से
८	१९७८	१४.६६० से
९	१९७९	१६.६० से
१०	२००४	१०.६० से
११	१९७८	६.८० से
१२	१९७६	२.०० से

हालसम्मको मौसम मापनमा बर्दिया जिल्ला रानिजवरा मौसम मापन केन्द्रका अनुसार १९९६ डिसेम्बर महिनामा हाल सम्मकै न्यूनतम तापक्रम मापन गरिएको छ ।

९. जनशक्ति परिचालन हुने क्षमता:

क्र.स.	निकाय	स्वयं सेवक	स्वास्थ्यकर्मी	कैफियत
१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	४५०	०	
२	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	४५०	०	
३	नेपाली सेना	५५०	०	
४	गुलरिया नगरपालिका	१००	६	
५	मधुवन नगरपालिका	१००	६	
६	राजापुर नगरपालिका	१००	६	
७	ठाकुरवावा नगरपालिका	१००	६	
८	बारबर्दिया नगरपालिका	१००	६	
९	वासँगडी नगरपालिका	१००	६	
१०	गेरुवा गाउँपालिका	१००	६	
११	वढैयाताल गाउँपालिका	१००	६	
१२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी शाखा उपशाखा	१००	५	
१३	अन्य गैर सरकारी संघ सस्था	५०	०	
जम्मा		२४००	५३	

१० जिल्लामा रहेको राहत सामग्री विवरण

क्र.स.	निकाय	कम्मल	न्यानो कपडा	त्रिपाल	आपत्कालिन कोष
१	जिल्ला प्रसाशन कार्यालय	०	०	१५०	१० लाख
२	गुलरिया नगरपालिका	०	०	१५०	१० लाख
३	मधुवन नगरपालिका	०	०	१५०	२० लाख
४	राजापुर नगरपालिका	०	०	१५०	१५ लाख
५	ठाकुरवावा नगरपालिका	०	०	१५०	३० लाख
६	बारबर्दिया नगरपालिका	०	०	१५०	३० लाख
७	वासँगडी नगरपालिका	०	०	१५०	२० लाख
८	गेरुवा गाउँपालिका	०	०	१५०	६ लाख ८३ हजार ९ सय
९	वढैयाताल गाउँपालिका	०	०	१५०	१० लाख
१०	नेरेसो शाखा - उपशाखा	२००	०	१००	६ लाख ३ हजार
११	युनिसेफ नेपाल	५००	०	०	
१२	अन्य गैर सरकारी संघ सस्था	०	०	२००	

११.निकायगत भूमिका तथा जिम्मेवारी

क्रसं	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	समग्र समन्वय तथा नेतृत्व
२.	जिल्ला समन्वय समिति	प्रमुख जिल्ला समन्वय अधिकारी	समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने । स्रोत (आर्थिक, भौतिक, मानविय स्रोत) परिचालन गर्न समन्वय गर्ने ।
३.	स्थानीय तहहरू	प्रमुख/अध्यक्ष	आ -आफ्नो स्थानिय तहको नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने । विषयगत क्षेत्रसग समन्वय गर्ने । स्रोत साधन व्यवस्था गर्ने । तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन ।
४.	सुरक्षा निकायहरू	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	सुरक्षा व्यवस्था गर्ने । उद्धार गर्ने । विषयगत समितिमा रहि सहयोग गर्ने ।
५.	राजनैतिक दलहरू	दलका प्रमुखहरू	समन्वय । स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने । जनपरिचालन गर्ने ।
६.	जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र	फोकल पर्सन	सूचना संकलन, समन्वय, संप्रेषण तथ्यांक व्यवस्थापन
७.	जिल्ला अगुवा सहयोगी निकाय(DLSA)	स्रोत केन्द्र प्रमुख	स्रोत उपलब्धताका लागी राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संघ/संस्था तथा सरोकारवालासंग समन्वय गर्ने ।
८.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	राहत खाद्यसामग्री तथा अस्थाई आवास व्यवस्थापन आपत्कालीन आवास तथा बन्दोबस्ती (Logistic) व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।
९.	विषयगत सरकारी कार्यालय	कार्यालय प्रमुखहरू	विषयगत समितिमा रहि क्षेत्रगत अगुवा भूमिका निर्वाह गर्ने । आ-आफ्नो क्षेत्रको आपत्कालिन योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
१०.	उद्योग वाणिज्य संघ/व्यापार संघ	अध्यक्ष	न्यानो कपडा तथा कम्मल सामग्री संकलन वितरण र व्यवस्थापनमा सघाउने
११.	यातायात व्यवसायी संघ तथा प्रा.लि.हरू	अध्यक्ष	राहात तथा उद्धार कार्यका लागि यातायातका साधनहरू र जन शक्ति उपलब्ध गराउने ।

१२.	संचार माध्यमहरू	नेपाल पत्रकार महासंघ, सञ्चारकर्मीहरू	सहि सूचना संकलन तथा सम्प्रेषण सचेतनामुलक सुचना तथा समाचार सम्प्रेषण गर्ने
१३.	नागरिक समाज	संयोजक	राहत कार्यमा सहयोग तथा समन्वय मानव अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्धनमा सहयोग
१४.	पेशागत व्यवसायी समितिहरू	अध्यक्ष	राहत, उद्धार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग
१५.	गै.स.स.महासंघ/ राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.	प्रमुख/प्रतिनिधिहरू	मानवस्रोत परिचालन गर्ने । स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने । गै.स.स. बीच समन्वय । क्षमता विकास तथा सहजिकरण कार्य गर्ने ।

१२. प्रतिकार्य विवरण

सि.नं.	क्रियाकलाप	कसले	कहाँ
१.	न्यानो कपडा तथा पोषिलो खाद्यबस्तु व्यवस्थापन	नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरू, उद्योग वाणिज्य संघ मार्फत न्यानो कपडा व्यवस्थापन, कम्मल लगायत अन्य न्यानो कपडाहरू नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा तथा उपशाखाहरू मार्फत	क्षेत्र अनुसार जिल्लाको विभिन्न स्थानहरूमा
२.	दाउरा व्यवस्थापन	नगरपालिका, गाउँपालिकाहरू, डिभिजन वन कार्यालय तथा सामुदायिक वन महासंघ, मध्यवर्ती वन व्यवस्थापन समिति, बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	चोक तथा घनाबस्तीको पायक पर्ने स्थान
३.	राहत वितरण	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय विपद जोखिम व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला शाखा/उपशाखाहरू र उद्योग वाणिज्य संघहरू	प्रभावित क्षेत्रमा
४.	एम्बुलेन्स सेवा	एम्बुलेन्स संचालक संघसंस्थाहरू तथा समितिहरू	जिल्लाभर
५.	स्वास्थ्य शिविर	बर्दिया अस्पताल, स्थानीय तह अन्तर्गतका स्वास्थ्य इकाइहरू र अन्य सेवा प्रदायक संघसंस्था	प्रभावित क्षेत्रमा
६.	विपद सम्बन्धी सुचना तथा जनचेतना	जिल्ला आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र, स्वास्थ्य कार्यालय, पत्रकार महासंघ, स्थानीय संचार माध्यमहरू,	जिल्लाभर
७.	सुचना व्यवस्थापन	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	जिल्लाभर

१३. विषयगत क्षेत्रका अगुवा तथा सदस्य विवरणः

विषयगत क्षेत्रहरु	अगुवा संस्था	सदस्यहरु	
१) समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला समन्वय समिति, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	DEOC, नेपाल टेलिकम स्थानीय एफ.एम., पत्रपत्रिका नेपाल पत्रकार महासंघ राष्ट्रिय अनुसन्धान, कर्णाली वेसीन कार्यालय, CSDR, /PA, KMJS, RKJS
२) खोज तथा उद्धार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी वल नेपाल, नेपाल प्रहरी, गाउँपालिकाहरु, नगरपालिकाहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	DEOC, राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय, ईलाका प्रहरी कार्यालयहरु बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय, ठाकुरद्वारा
३) गैर खाद्य सामग्री र शिविर ब्यवस्थापन	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई, नेपालगञ्ज र नेपाल रेडक्रस, बर्दिया शाखा	सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ, सुरक्षा निकाय, एक्सन एड नेपाल, युनिसेफ, सेभ द चिल्ड्रेन, डिभिजन वन कार्यालय, प्लान नेपाल	DEOC, स्थानीय विपद् ब्यवस्थापन समिति(प्राविधिक शाखा, शिक्षा शाखा), उद्योग व्यापार संघ, गैसस महासंघ, कमैया महिला जागरण समाज नेपाल
४) खाद्य तथा गोदाम ब्यवस्थापन	कृषि ज्ञान केन्द्र सम्पर्क कार्यालय, गुलरिया	स्थानीय विपद् ब्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहका कृषि शाखाहरु, नेपाल प्रहरी, जिल्ला समन्वय समिति विश्व खाद्य कार्यक्रम नेपाल, नेपाल रेडक्रस, एक्सनएड नेपाल	नेपाल खाद्य संस्थान राजापुर, कमैया महिला जागरण समाज नेपाल, गैसस महासंघ, जिल्ला खाद्य अधिकार संजाल, उद्योग वाणिज्य संघ,
५) खानेपानी तथा सरसफाई	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय बाँके फिल्ड अफिस बर्दिया	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, वेस बर्दिया, जनजागरण महिला संघ	युनिसेफ, प्लान, कमैया महिला जागरण समाज नेपाल

६) संरक्षण	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्ला वालकल्याण समिती नेपाल प्रहरी, जि.स.स. युनिसेफ, एक्सन एड नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, प्लान नेपाल	राधाकृष्ण थारु जनसेवा केन्द्र, कमैया महिला जागरण समाज नेपाल, दलित महिला उत्थान संघ माइति नेपाल, शक्ति समुह, ओरेक नेपाल
७) स्वास्थ्य तथा पोषण	स्वास्थ्य कार्यालय	जिल्ला अस्पताल, स्थानीय विपद् ब्यवस्थापन समिति (स्वास्थ्य शाखा), जिल्ला समन्वय समिति नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, आयुर्बेद अस्पताल	सरकारी स्वास्थ्य सेवा प्रदायक निकायहरु, युनिसेफ, सेभ द चिल्ड्रेन, जनजागरण महिला संघ, सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्रहरु, औषधि व्यवसायी संघ
८) आपत्कालिन शिक्षा	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	सम्वन्धित स्थानीय तहमा रहेका शिक्षा बिकास शाखाहरु, जिल्ला समन्वय समिति, एक्सन एड नेपाल युनिसेफ, सेभ द चिल्ड्रेन प्लान नेपाल, जल्ला समन्वय समिति	प्याब्सन, एन प्याब्सन आरकेजेएस, बेस बर्दिया, कमैया महिला जागरण समाज नेपाल
९) पुनःस्थापना तथा पुर्ननिर्माण	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ, नेपालगञ्ज	डिभिजन वन कार्यालय, खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय दाङ्ग फिल्ड कार्यालय बर्दिया, बबई सिंचाई आयोजना, नेपाल विद्युत प्राधिकरण, स्थानीय विपद् ब्यवस्थापन समिति (प्राविधिक शाखा)	सा.वन उपभोक्ता समितिहरु, नेपाल टेलिकम, जिल्लामा कार्यरत अन्तराष्ट्रिय गैससहरु, एक्सन एड नेपाल, कमैया महिला जागरण समाज नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

१४. शीतलहरवाट जोखिम न्यूनिकरण गर्ने सुचना मुलक सन्देशहरु:

- जाडो यामको लागि समयमै न्यानो कपडाको जोहो गरौं ।
- शीतलहरको समयमा घर बाहिर खुल्ला स्थानमा धेरै समय नबिताऔं ।
- रातको समयमा न्यानो सिरक, कम्मल जस्ता ओड्ने प्रयोग गर्ने र सुत्दा शरीरका साथै अनिवार्यरूपमा छाती तथा टाउको ढाक्ने प्रवन्ध मिलाउने ।
- शीत लहर चलेको समयमा आगो तापेर शरीरलाई न्यानो राख्ने, छाती र टाउकोलाई विशेष गरेर चिसोवाट जोगाउने ।

- चिसोको समयमा शरीरलाई चाहिने आवश्यक खानेकुरा र पर्याप्तमात्रामा तातो खाने झोलिलो खाकुराहरू खाने ।
- बालबालिका, वृद्धवृद्धा, गर्भवती महिला तथा विरामीहरूको हेरचाहमा विशेष सतर्कता अपनाउने, बालबालिकाहरूलाई न्यानो अवस्थामा राख्ने ।
- शीतलहर चलेको बेलामा घरेलु पशुपंक्षीलाई सकेसम्म खुल्ला स्थानमा चराउन नलैजाने गोठ अथवा टहरामै राखेर प्रर्याप्त घाँस, पराल र दाना दिने ।
- चिसोको कारण विरामी भएमा तत्कालै नजिकको स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालमा तुरुन्त उपचारको लागि जाने ।
- चिसोका कारण पुशुपंक्षी विरामी भएमा नजिकैको पशु चिकित्सालयमा तुरुन्तै सम्पर्क गरी औषधोपचार गर्ने ।
- कोठा भित्र आगो वाली तातो पार्दा पयाप्त भेण्टिलेशनको व्यवस्था मिलाउने ।
- यसका अतिरिक्त सम्बन्धित क्षेत्रगत अगुवा निकायले प्रचार प्रसारका लागि उपयुक्त सामग्रीहरू तयार गरी मातहतका निकायहरूलाई परिपत्र गर्ने ।
- शीतलहरको प्रभाव न्यून गर्न स्थानीय तह, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरूले जोखिममा रहेका विपन्न तथा गरीब परिवारहरूको पहिचान गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको समन्वयमा पर्याप्त मात्रामा इन्धन, दाउरा तथा कम्बलहरू वितरणको लागि व्यवस्था मिलाउने ।